

**Aptauja par medus bišu veselību
saistībā ar EK paziņojumu par medus bišu veselību**

**1. Pēc Jūsu domām, kāda būtu nepieciešama turpmākā rīcība vai uzlabojumi, kuri būtu jāveic, lai sekmētu labvēlīgu medus bišu veselības stāvokli visā Eiropas Savienībā?
*/In your opinion, what important issues concerning honeybee health require further action or improvement?/***

1. Izveidot Eiropas Savienībā vienotu:

- 1) bišu saimju reģistrācijas sistēmu;
- 2) statistisko uzskaiti *EUROSTAT*-ā;
- 3) bišu infekcijas slimību apkarošanas principus (piemēram, Amerikas peru puve).

2. Turpināt finansiāli atbalstīt:

- 1) bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu un saglabāšanu lauksaimniecībā izmantojamā zemē;
- 2) pētījumus par cēloņiem, kas nelabvēlīgi ietekmē bišu veselību un izraisa medus bišu bojāeju, kā arī izturīgu medus bišu ģenētisko identifikāciju un šādu medus bišu selekciju;
- 3) dalībvalstu kompetento institūciju darbinieku apmācības par jaunāko biškopības nozarē;
- 4) varrozes apkarošanu bišu saimēs

3. Izveidot/ turpināt finansiālu atbalstu:

- 1) bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai un saglabāšanai mežā, atbalstot biškopībai labvēlīgas aktivitātes, piemēram, ziedošu koku stādīšana – kļavas, liepas;
- 2) kultūraugu apputeksnēšanas uzturēšanai, atbalstot zemniekiem un biškopjiem labvēlīgas aktivitātes, piemēram, bišu izmantošana kultūraugu apputeksnēšanā;
- 3) papildus Varrozes apkarošanas pasākumiem arī citu bišu slimību apkarošanai, piemēram, Amerikas peru puves (izmeklējumu veikšanai un paredzot kompensācijas par bišu saimju likvidācijai) un Nozematozes apkarošanai;
- 4) bišu veselības datu bāzes izveidošanai, kurā reģistrētu:
 - a. bišu saimju veselību
 - b. plānotos/ veiktos darbus par augu aizsardzības līdzekļu (AAL) izmantošanu lauku apstrādē;
 - c. bišu saimju pārvietošanu
- 5) vienotai bišu saimju veselības uzraudzības/ kontroles programmai ar salīdzināmiem rādītājiem par bišu saimju veselības stāvokli un bišu saimju zudumiem. Uzraudzības/ kontroles programma, kurā tiktu arī iestrādāta procedūra, pēc kuras:
 - a. veiktu bišu saimes apskati;
 - b. veiktu paraugu ņemšanu un izmeklēšanu, ja novēro masveida medus bišu mirstību bišu saimēs;
 - c. noteiktu laboratoriski diagnostiskās metodes medus bišu saimju mirstības cēloņu noteikšanai;
- 6) laboratorisko izmeklējumu metožu izstrādei, lai noteiktu iespējamo augu aizsardzības līdzekļu (t.sk. insekticīdu, pesticīdu) klātbūtni bitēs, gadījumos, kad ir aizdomas par augu aizsardzības līdzekļu kaitīgo ietekmi, bet nav apstiprinājuma;
- 7) pētījumam par medus bites krioprezervācijas metožu izstrādi un kopēju uzglabāšanas centru izveidi;
- 8) bišu saimju maksājumiem, ietverot rādītājus par bišu saimju skaitu, saražoto produkcijas apjomu, ņemot vērā gada vidējos ražības rādītājus. Tādējādi sekmētu bišu saimju skaita palielināšanos.

4. Izplatīt informāciju:

- 1) un masveidīgi, ilglaicīgi popularizēt sabiedrību, lauksaimniekus un biškopjus par biškopības nozareses un , kā arī medus labvēlīgo ietekmi;

- 2) biškopjiem par bišu slimībām. un to apkarošanai labvēlīgajiem pieejamiem medikamentiem
5. Veicināt biškopības nozarē vienotu visā Eiropas Savienībā:
- 1) jauno veterināro zāļu ražošanu, mazajos, vidējos uzņēmumos un uzlabot veterināro zāļu pieejamību un samazināt administratīvo sloga samazināšanu veterināro zāļu aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem un Komisijas jaunās likumdošanas iniciatīvas ieviešanu, lai uzlabotu veterināro zāļu pieejamību;
 - 2) biškopības nozarē ieviest;
 - 3) labu biškopības praksi;
 - 4) saskaņotus un adekvātus bišu saimju turēšanas, kopšanas tehnoloģijas principus;
 - 5) stingrāku augu aizsardzības līdzekļu lietošanas, ierobežošanas, kontroles un soda nosacījumus;
 - 6) stingrāku zāļu atliekvielu kontroli bišu produktos no trešajām valstīm;
 - 7) stingrāku modificēto augu audzēšanas, izplatības ierobežojumus;
 - 8) bišu veselības prasības un stingrāku kontroles mehānismu bišu produktos no trešajām valstīm, lai ierobežotu kaitīgo organismu izplatību un sekmētu iekšējo Eiropas Savienības tirgu;
 - 9) pēc iespējas ātrāk zinātnisko atziņu pielietojumu ikdienā;
 - 10) biškopju iesaistīšanos un darbošanos Nacionālajās biškopību organizācijās.

2. Pēc Jūsu domām, kā varētu panākt rezultātu daudz efektīvāk ES līmenī, ja regulējumu noteiktu ar normatīvo aktu vai ar vadlīniju starpniecību (piemēram, bišu saimju pārvietošana starp valstīm, bišu saimju reģistrāciju, biežāk izmantojamās ārstēšanas metodes)?

/In your opinion, which issues could be more effectively regulated or guided at EU level instead of national level (e.g. cross-border transhumance, registration of hives, common approach to treatment methods)?/

1. Bišu saimju pārvietošanu starp valstīm noteiktu Eiropas Savienības normatīvais akts.
2. Bišu saimju reģistrāciju noteiktu Eiropas Savienības normatīvais akts.
3. Biežāk izmantojamās ārstēšanas metodes noteiktu Eiropas Savienības vadlīnijas.
4. Augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu un to palīgvielu atlieku daudzumu, tā kontroli/monitoringu Eiropas un trešo valstu izcelsmes medū un citos bišu produktos noteiktu ES normatīvais akts.
6. Llauksaimniekiem par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, ierobežošanu, kontroli un sodu nosacījumiem noteiktu ES normatīvais akts, kurā tiktu noteikts, ja bišu saimes atrodas noteiktā attālumā no augu aizsardzības līdzekļa apstrādājamā lauka, tad lauksaimniekiem ir pienākums noteiktā kārtībā informēt biškopjus par plānotajiem darbiem lauku apstrādē ar augu aizsardzības līdzekļiem, kā arī reģistrēt datubāzē plānotos/veiktos darbus par augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu lauku apstrādē;
7. Zāļu atliekvielu pastiprinātu kontroli bišu produktos no trešajām valstīm noteiktu ES normatīvais akts;
8. Modificēto augu audzēšanas, izplatības stingrākus ierobežojumus noteiktu ES normatīvais akts;
9. Laba biškopības prakse, kurā būtu noteikts bišu saimju turēšanas, kopšanas tehnoloģijas, kas vērstas uz bišu saimju attīstībai labvēlīgu apstākļu radīšanu noteiktu Eiropas Savienības vadlīnijas;
10. Bišu saimju veselības uzraudzības/ kontrolēšanas programmu ar salīdzināmiem rādītājiem par saimju veselības stāvokli un saimju zudumiem noteiktu ES normatīvais akts.

3. Kādos bišu veselības aizsardzības pasākumos vajag biškopjus iesaistīt? (palielināt biškopja izpratni un zināšanas, īstenot labu biškopības praksi bišu saimēs, palielināt biškopja atbildību, citus pasākumus (norādīt kādus?))

/ How should beekeepers be more involved in bee health actions:

- *by increasing their awareness?*
- *by implementing good beekeeping practices?*
- *by increasing their responsibility?*
- *any other actions?/*

Pasākumi, kas palielinātu bišu veselības aizsardzību Eiropas Savienībā, ja:

- 1) biškopji iegūtu izpratni un zināšanas:
 - a. par bišu veselību un slimību cēloņiem, profilaksi, ārstēšanu;
 - b. riska vadību un komunikāciju;
 - c. savas nozares prestiža celšanā, popularizēšanā;
- 2) biškopji īstenotu labu biškopības praksi, būtu pieejamas attiecīgas vadlīnijas;
- 3) biškopji tiktu iesaistīti:
 - a. praktiskajās zinātniski pētniecību programmās;
 - b. praktiskajās apmācībās labas biškopības prakses īstenošanai;
 - c. Eiropas Savienības kopējā bišu veselības uzraudzības/monitoringa programmā - atskaites par bišu saimju veselības stāvokli, bišu mirstību;
 - d. biškopības organizācijās biedrībās
- 4) Eiropas Savienībā tiktu izveidota tās Eiropas Komisijas finansiāli atbalstīta neatkarīga dalībvalstu veterinārārstu ekspertu darba grupa attiecībā uz bišu veselību, kurā piedalītos profesionāli teorētiski un praktiski apmācīti eksperti.

4. Kādi būtu Jūsu uzskati par vēlamāko, izdevīgāko finansējuma iespējamību pēc 2013.gada attiecībā uz medus bišu veselību? Finansējumu piešķirtu caur - Kopējas lauksaimniecības politiku/ Pētniecības projektu fondiem/ Veterināro fondu/ u.c.)

/Which principles does your Member State find crucial for the post-2013 financial perspectives (CAP, funds for research projects, Veterinary Fund, etc.) in relation to honeybee health?/

Finansējumu piešķirtu caur:

- 1) Kopējas lauksaimniecības politiku (palielināt apjomu ar mērķi efektīvāk apkarot Varrozi)
- 2) Kopējas lauksaimniecības politiku (palielināt apjomu ar mērķi efektīvāk apkarot Varrozi)
 - a.
 - b. Biškopības programmām;
 - c. Lauku attīstības programmām
- 3) Pētniecības projektu fondiem pētījumiem – uzlabot pētījumu koordināciju un vairāk iesaistīt nacionālās biškopības organizācijas
- 4) Paredzēt Veterinārā fonda līdzekļu izmantošanu bišu veselības sertifikātā iekļautoās bišu slimības apkarošanai un profilaksei
- 5) Nacionālajām biškopības biedrībām
- 6) Eiropas Savienības Bioloģiskās daudzveidības stratēģiju 2020. gadam

5. Kādas citas prioritātes vēlētos ierosināt, kas būtu jānorāda Eiropas Padomes secinājumos attiecībā par Komisijas paziņojumu uz medus bišu veselību?

/Which other priorities would your Member State like to propose in the context of the Council Conclusions in relation to the issues covered by the Commission Communication on Honeybee Health?/

1. Izvērtēt risku, vai nevajag ieviest bišu veselības prasības veselības sertifikātā pārtikā lietojamo medus un citu dravniecības produktu importā no trešajām valstīm.

2. Ieviest visā Eiropas Savienībā stingrākās prasības un kontroli par AAL nepareizu lietošanu.
3. Pārskatīt līdzšinējo Varrozes apkarošanas finansēšanas veidu, jo esošais finansējuma veids šīs slimības apkarošanai nenodrošina tās pilnīgi efektīvu apkarošanu, piemēram, veikt maksājumu par katru bišu saimi – nevis par vispārīgu pasākuma kopumu kā līdz šim.
4. Izstrādāt efektīvus pasākumus cīņai ar bišu slimības - Varrozes ierosinātāju.
5. Izveidot atbalstu bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai un saglabāšanai mežos, atbalstot biškopjiem un mežsaimniecībā strādājošiem labvēlīgas aktivitātes, piemēram, ziedošu koku stādīšana – kļavas, liepas;
6. Izveidot atbalstu kultūraugu apputeksnēšanas uzturēšanai, atbalstot lauksaimniekiem un biškopjiem labvēlīgas aktivitātes, piemēram, bišu izmantošana kultūraugu apputeksnēšanā;
7. Izveidot atbalstu papildus Varrozes apkarošanas pasākumiem arī citu bišu slimību apkarošanai, piemēram, Amerikas peru puves (izmeklējumu veikšanai un bišu saimju likvidācijai) un Nozematozes apkarošanai.
8. Izveidot visā Eiropas Savienībā vienotu bišu saimju reģistrācijas nosacījumus vai arī izveidot vienotu statistisko uzskaiti *EUROSTAT*-ā.
9. Izveidot visā Eiropas Savienībā vienotu bišu infekcijas slimības apkarošanu.
10. Ilglaicīgi un masveidīgi popularizēt, izplatīt informāciju par biškopības nozares labvēlīgo ietekmi.
11. Veicināt jauno veterināro zāļu ražošanu mazajos, vidējos uzņēmumos un uzlabot veterināro zāļu pieejamību un samazināt administratīvo slogu veterināro zāļu apritē iesaistītajiem uzņēmējiem un Komisijas jaunās likumdošanas iniciatīvas, lai uzlabotu veterināro zāļu pieejamību.
12. Veicināt medus bites krioprezervācijas metožu izstrādi un kopēju uzglabāšanas centru izveidi, kas ļautu ilgstoši saglabāt medus bišu spermu un olšūnas.
13. Veicināt slimību izturīgu medus bišu ģenētisko identifikāciju un šādu medus bišu selekciju, tādējādi varētu samazināt finansiālos līdzekļus slimību apkarošanai, kā arī veterināro zāļu izstrādei un pasargāt atliekvielu nokļūšanu biškopības produktos.
14. Izveidot visā Eiropas Savienībā vienotu mājas lapu, kurā būtu:
 - a. publicēti jaunākie pētījumi un to rezultāti saistībā ar bišu veselību;
 - b. publicēta informācija par iespēju pieteikties pētījumiem, ja tiek lemts par jaunu pētījumu nepieciešamību un līdzfinansējumu koordinētajās EFSA uzraudzības programmās;
 - c. statistiskie dati par biškopības nozari attiecībā uz ražošanas struktūru un tirdzniecību, kā arī bišu veselību.